виразка; chronischulzerierende Hauterkrankung – хронічно-виразкове захворювання шкіри; frischmanifestierter Diabetiker – хворий на діабет, який уперше виявлений;

3) символом, наприклад: □-hämolysierenden Streptokokken – □-гемолітичні стрептококи;

4) абревіатурою, наприклад: ACD-stabilisiertes Konservenblut – консервована кров, стабілізована лимонною кислотою та декстрозою;

5) займенником, наприклад: selbstorganisiertes System – самоорганізована система.

Отже, ад'єктивовані Р І і Р ІІ широко використовуються в німецькій медичній термінології на позначення певних властивостей, якісних і кількісних ознак у назвах методів та способів діагностики, терапії й профілактики, патологічних станів, процесів, спеціальних медичних понять. Це пояснюється простотою способу їх утворення із наявних елементів медичної терміносистеми німецької мови, а також тим, що вони здійснюють систематизувальну функцію в межах цієї системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Степанова М.Д. Словообразование современного немецкого языка / Степанова М.Д. – М.: Изд-во литературы по иностранным языкам, 1953. – 376 с.;
2. Хант Г. О. Конверсія на синтаксичному рівні як один із проявів мовної економії в сучасній німецькій мові / Хант Г. О. // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2006. – № 27. – С. 200–202.
3. Шепель Ю.А. Словообразовательный ряд: принципы построения и анализа / Шепель Ю.А. – Днепродзержинский государственный технический университет. – Днепропетровск: Наука и образование, 2001. – 116 с.
4. Список джерел ілюстративного матеріалу
5. Pschyrembel Klinisches Wörterbuch: mit klinischen Syndromen und Nomina Anatomica – 256. Aufl. – Berlin, New York: W. de Gruyter, 1990. – 1876 S.
6. Grönemeyer D. Grönemeyers Lexikon der Medizin / Grönemeyer D. – Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Verlag, November 2015. – 122 S.
7. Medizinische Fachwörter von A-Z: Kleines Lexikon für den Rettungsdienst, Urban & Fischer. – 1. Aufl. – München: Elsevier, 2015. – 518 S.
8. Reuter P. Der Große Reuter. Springer Universalwörterbuch Medizin, Pharmakologie und Zahnmedizin. Deutsch-Englisch / Reuter P. – Springer, 2005. – 1569 S.
9. https://www.onmeda.de/krankheiten_symptome.html
10. https://www.netdoktor.de/krankheiten/
11. https://www.gesundheit.gv.at/krankheiten/krankheiten
12. http://lexikon.vitanet.de/lexikon
13. https://flexikon.doccheck.com/de/Spezial:Mainpage

УДК 811.111:82.0-84

Сухачова Н.С., Лісниченко І.О.
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Полтава, Україна

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ АФОРИЗМІВ

У статті проаналізовано значення та роль афоризмів в житті людей. Окреслено особливості англомовних афоризмів та визначено їх комунікативно-

прагматичні властивості. Розглянуто на прикладах складність перекладу англомовних афоризмів та втрати іноді при цьому сенсу та забарвлення афористичної одиниці.

***Ключові слова**: афоризм, англомовний афоризм, комунікативно-прагматичні властивості.*

The article analyzes the meaning and role of aphorisms in people's lives. The peculiarities of the English-speaking aphorisms are outlined and their communicative-pragmatic properties are determined. The complexity of translating English aphorisms and sometimes the loss of the meaning and color of the aphorism are considered on the example.

***Key words**: aphorism, English aphorism, communicative-pragmatic properties.*

З давніх часів афоризми мають суттєвий вплив на свідомість людей, досить часто вони стають гаслом як для окремих суб'єктів, так і для цілих країн, а іноді й людства вцілому. Англійська мова – це міжнародна мова, якою розмовляє бізнес, наука та більшість людей планети, а тому найчастіше лозунгами для всього людства стають саме англомовні афоризми, як спосіб мовлення цілого світу.

Афоризми відіграють особливу роль в створенні мовної картини світу. Природа їх значення тісно пов'язана з фоновими знаннями носіїв мови, з культурно-історичними традиціями народу, які говорять цією мовою. Фразеологічна одиниця закріплює в мові життєвий досвід людей, оформлений у типовій ситуації, яка отримує узагальнений сенс. Більшість фразеологічних зворотів будь-якої мови сходить до народних метафор, порівнянь, метонімії, частинам прислів'їв і приказок. Такі образні вислови виникають у свідомості людей у результаті сприйняття фактів дійсності, суспільного життя, географічного середовища.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючим науковим інтересом до прагматичного та комунікативного аспектів тексту на тлі пильної уваги до мовленнєвої діяльності людини, безпосередньо пов'язаної до процесів смислоутворення, включаючи афоризми. «Афоризм - це дотепна словесна мініатюра, а висловлювання, іноді парадоксальне і завжди мудре, влучне і виявляє незвичну сторону буденності» [1, с. 24]. Більшістю науковців афоризм розглядається як різновид мовної ознаки найвищої складності володіючи семіотичним та комунікативним статусом, що дозволяє розглядати афоризм як тип малоформатний текст і як тип заяви.

Афоризми набули поширення у культурі різних народів. Вони служать засобом збереження і передачі філософських узагальнень, мудрості, здійснюють дидактичні функції. Афоризми, як і багато інших жанрів мінімалізму має всі властивості притаманні короткому тексту (цілісність, зв'язаність, закінченість), характеризуються специфічними функціями дидактичними і пізнавальними) і являють собою особливу текстову систему.

Факт надзвичайної популярності афоризмів у культурі різних народів, поза сумнівом, вимагає пояснення. Пояснення вимагає і прагматика лаконізму і семантична ємність афоризму, потенціал узагальнення, систематизації і універсалізму, яким володіють афоризми. Стислість сама по собі ні хороша ні погана, і прагнення до неї пояснюється як суб'єктивними причинами, певною схильністю в стислості вираження, а також і об'єктивними причинами, самою специфікою жанру афоризму, що дозволяє зробити узагальнення та повчання.

Стислість є лише одним з конструктивних ознак побудови жанру. Кожен з

жанрів мінімалізму має свою внутрішню структуру, свої закони розвитку, є в значній мірі етно- і соціоспецифічною художньо-естетичною формою. Як показує аналіз афоризму, це досить визначений у плані внутрішньої структури і жанрової форми тип тексту, який заданий цілим рядом текстоформуючих факторів:

мінімальний розмір;

специфіка структурно-семантичної організації;

комунікативно прагматична специфіка.

Таким чином було б неправильно стверджувати, що саме форма, зокрема мінімальні розміри є визначальною. Як і в інших формах мінімалізму всі три параметри текстоформування нерозривно пов'язані.

Проаналізувавши наукові праці з теорії інтертекстуальності, дискурсу, теорії прихованого значення, теорії комічного, прагмалінгвістика висловлювання, теорії кадрів [1, с. 9-37], є очевидним, що теми англійських афоризмів дуже різноманітні (релігійні, побутові тощо). Реалізація категорії інтертекстуальності в англійському афоризмі має радикальний характер вплив на формування змісту, завдяки тому, що інтертекст, що функціонує в афоризмі як вторинний номінат, передбачає різні особливості прототексту та актуалізацію його діалогічного зв'язоку особливим чином включає всі види дискурсивної інформації [2, с. 19].

Таким чином, специфічність інтертекстуальної взаємодії полягає в тому, що в переважній більшості (у 286 афоризмах, тобто 84% корпусу) елементи текстової взаємодії представляють оригінальний текст в афоризмі в стислій формі. Інтертекстуальне включення формується у результаті семантичного стиснення прецеденту, текст за принципом метонімічного перенесення від цілого (прототексту) до приватного (натяк, цитата або ремінісценція).

Аналіз англомовних афоризмів показав, що завдяки актуалізації діалогічних зв'язків афоризм з певним прототекстом на рівні текстової інформації, асиметрії між ними, синтагматичні та парадигматичні зв'язки, в наступних семіотичних шарах афористичного тексту проявляється:

1. На стилістичному рівні - у формі риторичного контрасту, що розуміється як різкий перехід від високого стилю розповіді до низького.

2. На лексико-семантичному рівні - у формі - іронічне переосмислення прецедентного явища.

3. На логіко-семантичному рівні - у формі - логічне протиріччя між висловом та режимом. Порушення принципу комунікативності співпраці стає особливістю прагматичної інформації в аспекті актуалізації інтертекстуального зв'язку афоризму. Категорія інтертекстуальності англійського афоризму є важливою і для того, і для іншого з точки зору всебічного впливу на природу дискурсивного процесу та з точки зору узагальнення адресата дискурсивної інформації у семантичне ціле.

Дослідження дозволило нам зробити висновок, що збільшення значення розглянутих англійських афоризмів моделюється як сукупність диз'юнктивних відносин у структурі дискурсу. Крім того, слід зазначити, що англомовному афоризму притаманні наступні прагматичні настанови:

пізнання;

констатація фактів та резюмування;

урезонювання та парування;

застереження, викриття, докір та погроза;

самовиправдання та самоприниження;

нарікання;
обґрунтування та спонукання;
естетичний вплив;
потрясіння несподіваною аргументацією та пізнання;
лозунг;
апеляція до авторитету автора.

Вивчення прагматичних особливостей англійських афоризмів у аспекті формування значення дозволили зробити наступні висновки:

1. Пізнавальна структура англійського афоризму визначається як «структуру кадру» [3, с. 61], яка базується на наборі невільних, передбачуваних асоціацій. Прагматичний Особливостями «структури кадру» є: посилання, стабільність та ієрархічна організація.

2. Реструктуризація «структури кадру» стає можливою, маскувавшись як нижній кадр на поверхнево-семантичний та поверхнево-синтаксичний рівні, «вірусний фрейм» заповнює один із слотів «фрейм структури» дозволяючи творчу інтерпретацію висловлювання [4].

3. З точки зору прагматики, афоризм поєднує реалізацію текстових норм з реалізацією норм «живого» мовленнєвого акту. Зміни в упорядкуванні системних відносин на стилістичному, лексичному, логічному, семантичному та когнітивному рівнях дискурсний потік корелюють із порушеннями того чи іншого постулату мовленнєвої співпраці.

4. Використання максими на осі парадигми афористичного тексту призводить до появи багатозначність афористичного тексту.

Досить часто при передачі оригіналу на українську мову мають місце невиправдані заміни фразеологізмів стилістично нейтральними словами або словосполученнями, в результаті чого знижується комунікативно-прагматичний потенціал перекладних текстів, йдуть властиві оригіналам експресійність, образність. Розглянемо кілька таких прикладів. «Holy Abraham!» he exclaimed, «he is a good youth and my heart bleeds to see the gore trickle down his rich embroidered hacqueton, and his corslet of goodly price ...» - Праведний Авраам! - вигукнув єврей. - Він хороший хлопець, і у мене серце болить, коли бачиш, як кров сочиться крізь його вишиту куртку і тече по його панциру, який недешево обійшовся ... («Роб Рой», переклад М. Д. Вольпіно). Тут фразеологізм heart bleeds (серце кров'ю обливається - словник А. В. Куніна) відноситься до розмовного функціонального стилю і має яскраву експресією. Однак, незважаючи на те, що в українській мові існує його фразеологічних еквівалентів, в тексті українського перекладу для даного фразеологізму перекладач вибирає фразеологізм з менш вираженою емоційно-експресивним забарвленням. Невідповідність в стилістичних і експресивних компонентах призводить до втрати частини виразності, що говорить про заломлення прагматичного ефекту в текстах перекладачів.

В процесі передачі фразеологізмів на українську мову перекладач, як правило, прагне не просто зберегти комунікативно-прагматичний ефект, вироблений на читача тієї чи іншої фразеологічної одиниці, а й передати сформований нею асоціативний фон, присутній в тексті оригіналу.

Отже, найпоширенішими способами передачі англомовних фразеологізмів в перекладі є переклад відповідністю (словом, вільним словосполученням або фразеологічною одиницею, які передають його переносне значення), наближений переклад, що перетворює (трансформаційний) переклад, калькування. Однак, іноді

не вдається засобами української мови відобразити конотативний аспект при перекладі. Нерідко автор перекладу навмисно змінює, додає або опускає будь-який сенс, що викликає зрушення в сприйнятті того чи іншого уривку, тобто веде до переломлення комунікативно-прагматичного ефекту в перекладних англомовних фразеологізмах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bruner J.S. Beyond the Information Given. New York: Norton, 2003.
2. Grays P. Pragmalinguistics of the Message. Dallas: UTC, 2016.
3. Hamers J., Blanc M. Bilinguality and Bilingualism. Cambridge University Press, 2000.
4. Kristeva Yu. Intertexts. Ithaca: Cornell University, 2009.
5. Van Deyk T.A. Discourse Strategies. Ithaca: Cornell University, 2009.

UDC 378.015.311

Mateusz Szast
Instytut Filozofii i Socjologii
Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie,
Kraków, Polska

CZYNNIKI WYPYCHAJĄCE I CZYNNIKI PRZYCIĄGAJĄCE DETERMINUJĄCE DECYZJĘ O WYJEŹDZIE Z POLSKI – NA PODSTAWIE OPINII STUDENTÓW

Celem niniejszego artykułu jest ukazanie czynników przyciągających oraz czynników wypychających w opinii młodych ludzi z Polski. Artykuł oparto na analizie badań empirycznych, których autor niniejszego tekstu jest współredaktorem, przeprowadzono je wśród studentów w wieku 19-25 lat od 28 grudnia 2020 do 10 stycznia 2021 roku poprzez możliwości internetowe – metoda CAWIwśród 811 respondentów. Zadano pytania odnośnie do czynników wypychających z polski, czyli polityki migracyjnej w Polce, możliwości realizacji własnych strategii ekonomicznych w Polsce. Zadano pytania odnośnie do czynników pośrednich, tj. o znaczenie rodziny i bliskich w trakcie procesów migracyjnych oraz o czynniki przyciągające w Polsce, czyli implikacje wyjazdu z kraju.

Słowa klucze:*Migracje, czynniki migracyjne, Push and Pull*

Tytuł w j. angielskim: Push and pull factors determining the decision to leave Poland - based on students' opinions

The aim of this article is to present the push and pull factors based on the opinion of young people from Poland. The article is established on the analysis of empirical research which the author of this text is a co-editor and was carried out among students aged 19-25 years from 28th December 2020 to 10th January 2021 through the Internet opportunities - CAWI method among 811 respondents. The questions were asked regarding the factors pushing out fromPoland, i.e. migration policy in Poland, the possibility of implementing own economic strategies in Poland. Further, the questions were asked with reference to indirect factors, i.e. the significance of family and relatives during migration processes and pull factors ofPoland, i.e. the implications of leaving the country.

Key words*: Migration, migration factors, Push and Pull*